ΣΥΝΕΔΡΙΟ: ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ

Γεωργάκης Ὀλύμπιος

Θα παρουσιάσω, εν συντομία, μία ηρωική μορφή του τόπου μας: τον οπλαρχηγό Γεωργάκη Ολύμπιο. Γεννήθηκε στο Λιβάδι Ολύμπου το 1772, πενήντα χρόνια πριν από την εξέγερση της Επανάστασης. Το Λιβάδι είναι κτισμένο σε ύψος 1200 μέτρων με πανοραμική θέα τον Όλυμπο και τον θεσσαλικό κάμπο. Βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα βορείου της Ελασσώνος. Είναι από τα λίγα βλαχοχώρια στην Ελλάδα το οποίο συγκράτησε ένα σημαντικό αριθμό κατοίκων διαχρονικά μέχρι και σήμερα. Δείγμα της ανάπτυξης του χωριού είναι ότι στα μισά του 17^{ου} αιώνα αποτέλεσε έδρα της επισκοπής Πέτρας.

Το Λιβάδι γέννησε πολλούς φημισμένους αρματολούς, οι οποίοι ήταν σε συνεχή εμπόλεμη κατάσταση εναντίον του σουλτάνου και του Αλή Πασά των Ιωαννίνων. Από τους πιο γνωστούς αγωνιστές ήταν ο Γεωργάκης Ολύμπιος.

Ὁ πατέρας του Γεωργάκη καταγόταν από τούς φημισμένους αρματολούς του Ολύμπου, τούς Λαζαίους, οικογένεια η οποία κατείχε τα πρωτεία στα 7 αρματολίκια του Ολύμπου. Η έδρα των Λαζαίων ήταν στη Μηλιά της Πιερίας.

Το αρματολίκι του Ολύμπου ήταν το δεύτερο που αναγνώρισαν οι Οθωμανοί, μετά από αυτό των Αγράφων. Η ίδρυση του πρέπει να ανάγεται στα τέλη του 15^{ου} αιώνα. Και οι περιοχές των αρματολικιών όπως γνωρίζουμε αποτελούσαν ουσιαστικά αυτοδιοικούμενες περιοχές με περιορισμένη παρέμβαση της οθωμανικής εξουσίας.

Ἡ σχετική, λοιπόν, ελευθερία πού απολάμβανε τότε ἡ περιοχή του Ολύμπου, οι φοβεροί καπεταναίοι και τα κατορθώματα τους εναντίον των Τούρκων επηρέασαν τον Γεωργάκη και ενεφύσησαν στην ψυχή του τα ιδανικά της ελευθερίας, της φιλοπατρίας και της αντρειοσύνης.

Μεγάλωσε μέσα σε οικογένεια αρματολών. Οπότε από μικρή ηλικία εκπαιδεύτηκε στον κλεφτοπόλεμο. Ήταν τόσα τα προσόντα του, σωματικά και πνευματικά, που τον έκαναν να διακριθεί και να γίνει πρωτοπαλίκαρο.

Μάλιστα οι αρματολοί συνήθιζαν να μαθαίνουν γράμματα στα παιδιά τους πριν τους δώσουν το αρματολίκι. Έτσι ο Γεωργάκης έλαβε εξαιρετική μόρφωση στο ονομαστό Σχολείο του Λιβαδίου από τούς σοφούς διδασκάλους Ἰωνᾶ Σπαρμιώτη και Ιωάννη Πέζαρο.

Τώρα, περνάμε στη δράση του Γεωργάκη Ολύμπιου. Οι πρώτοι του αγώνες είναι εναντίον του Ἀλῆ Πασᾶ των Ιωαννίνων. Ο τελευταίος δρώντας αποσχιστικά από την Υψηλή Πύλη, επιθυμεί αυτήν την περίοδο, (βρισκόμαστε στα 1800), να ιδρύσει μεγάλο αλβανικό κράτος. Οι επαναστατικές εστίες της Θεσσαλίας αποτελούσαν εμπόδιο για τα σχέδια του, οπότε έπρεπε να τις αφανίσει. Έτσι επιτίθεται με

ισχυρές δυνάμεις εναντίον των αρματολών του Ολύμπου. Και τούς αναγκάζει να αποχωρήσουν από την περιοχή.

Τη χρονική αυτή στιγμή ο Γεωργάκης δέχεται έκκληση από τους Σέρβους να βοηθήσει την σερβική επανάσταση. Η Σερβία είναι η πρώτη χώρα στα Βαλκάνια που επαναστάτησε εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας – χωρίς όμως επιτυχία.

Δέχεται με προθυμία την έκκληση, και μαζί με 550 οπλαρχηγούς ξεκινάει από τον Όλυμπο και πηγαίνει στη Σερβία, για να βοηθήσει τον ηγεμόνα Καραγεώργη στην εξέγερση εναντίον των Τούρκων. Δεν επρόκειτο να επιστρέψει ξανά στην Ελλάδα. Στη Σερβία μάλιστα θα κάνει και οικογένεια.

Ταυτόχρονα, από τη Σερβία όπου βρίσκεται, παρακινεί τον ηγεμόνα της Βλαχίας Κωνσταντίνο Υψηλάντη, με τον οποίο ήταν φίλοι, να οργανώσει στη Βλαχία ένα κίνημα επαναστατικό παρόμοιο με το σερβικό. Σκοπός του ήταν να ξεσηκώσει όλους τούς υπόδουλους βαλκανικούς λαούς σε γενική επανάσταση κατά της Οθωμανικής κυριαρχίας.

Ο Γεωργάκης πίστευε με πάθος στην αδελφική συνεργασία των λαών της Βαλκανικής Χερσονήσου για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, που ήταν και όραμα του Ρήγα Φεραίου. Θεωρούσε πως η Λευτεριά δεν είναι μόνο υπόθεση ελληνική, άλλα όλων των υπόδουλων βαλκανικών λαών. Αγωνίστηκε ηρωικά στο πλευρό των Σέρβων, πήρε μέρος σε πολλές μάχες, και απόκτησε την αγάπη και τον θαυμασμό τους. Μετά την αποτυχία της σερβικής επανάστασης κατέφυγε στη Βλαχία.

Στη Βλαχία, μαζί με δικό του επίλεκτο σώμα θα πολεμήσει στο πλευρό των Ρώσων. Θα νικήσει τις ισχυρές τουρκικές δυνάμεις στη μάχη του Στούβικ και αργότερα θα λάβει με επιτυχία μέρος στη μάχη της Ὄστροβα. Μετά τη μάχη, οι Ρώσοι, αναγνωρίζοντας το ανδραγάθημα του, τον προήγαγαν στο βαθμό του συνταγματάρχη του ρωσικού στρατού.

Θα λάβει μέρος και σε πολλές άλλες μάχες, άλλοτε στο πλευρό των Σέρβων και άλλοτε στο πλευρό των Ρώσων. Ο αντίπαλος πάντα είναι οι Οθωμανοί.

Ἡ φήμη και το λαμπρό όνομα του Γεωργάκη έφτασε μέχρι τα ανάκτορα της Πετρούπολης. Ὁ Τσάρος της Ρωσίας Αλέξανδρος, αναγνωρίζοντας τις διπλωματικές ικανότητες του Ολύμπιου, θα τον συμπεριλάβει στην ακολουθία του περίφημου Συνεδρίου της Βιέννης το 1815.

Το 1817 μυείται με ενθουσιασμό στη Φιλική Εταιρία, και το καλοκαίρι του 1820 ὁ Αλέξανδρος Υψηλάντης τον διορίζει Αρχιστράτηγο των επαναστατικών δυνάμεων στην Μολδοβλαχία. Όταν ξεσπά ἡ Επανάσταση στις παραδουνάβιες ηγεμονίες, ὁ Ολύμπιος με τούς συμπολεμιστές του σε όλες τις μάχες αγωνίζεται με πείσμα και ηρωισμό.

Στη μοιραία μάχη του Δραγατσανίου ὁ αγώνας φτάνει στο αποκορύφωμα, αλλά δυστυχώς και στο τέλος του. Ὁ συνασπισμένος στρατός του Υψηλάντη ενισχυμένος και από τον Ιερό Λόχο θα υποστεί βαριά ήττα από τούς Τούρκους. Ἡ αποτελεσματική, ωστόσο, επέμβαση του Ολύμπιου θα σώσει τούς μισούς σχεδόν ιερολοχίτες από βέβαιο θάνατο.

Μετά την ήττα στο Δραγατσάνι το κίνημα διαλύθηκε. Ο Γεωργάκης μαζί με τους συντρόφους του αποφάσισαν την επιστροφή στην Ελλάδα.

Οι τουρκικές αρχές, εξαγριωμένες από τη δράση του Ολύμπιου, τον καταδιώκουν με ισχυρές δυνάμεις. Και ξεκινάει μία δύσκολη και βασανιστική πορεία μέσα από βουνά και απόκρημνες πλαγιές, ἡ οποία θα διαρκέσει δύο μήνες. Ήταν τόσο ταλαιπωρημένος ο Γεωργάκης, που οι στρατιώτες τον μεταφέρουν σε φορείο.

Τελικά οι Τούρκοι περικύκλωσαν τον Ολύμπιο και τούς συναγωνιστές του στο Μοναστήρι του Σέκου, στη Βλαχία. Βρίσκεται βορειοανατολικά της Ρουμανίας, κοντά στο Ιάσιο. Οι έλληνες που είχαν απομείνει ήταν 350. Εκεί θα δώσει σκληρές μάχες με τους Τούρκους, χωρίς οι Τούρκοι να μπορούν να πετύχουν την κατάληψη της μονής, μολονότι υπέρτεροι. Απορρίπτει όλες τις δελεαστικές προτάσεις του Τούρκου Πασά να παραδοθεί. Σιγά σιγά όμως τα πυρομαχικά και τα τρόφιμα εξαντλούνται κι ο κλοιός ολοένα και στενεύει.

Οι Τούρκοι μπαίνουν μέσα στο Μοναστήρι κι ο Γεωργάκης Ολύμπιος κλείνεται με ένδεκα άνδρες στο καμπαναριό της Μονής. Εκεί απομένουν μερικά βαρέλια πυρίτιδα. Λέγει στους συντρόφους, εάν θέλουν μπορούν να αποχωρήσουν, αυτός θα μείνει μέχρι τέλους. Κανείς δεν δέχεται να φύγει. Την ώρα πού οι Τούρκοι έμπαιναν στο ξύλινο κωδωνοστάσιο, έβαλε φωτιά στην πυρίτιδα και ανατινάχθηκε στον αέρα μαζί με όλους τούς πιστούς συντρόφους του, σκοτώνοντας και πολλούς Τούρκους. Αυτό ήταν και το τέλος της ατυχούς επαναστάσεως στις Παραδουνάβιες ηγεμονίες.

Εν περιλήψει, λοιπόν, αναφέρθηκαν τα πιο σημαντικά γεγονότα της ζωής και της δράσης του οπλαρχηγού Γεωργάκη Ολύμπιου.

Ὁ πρόωρος θάνατος του το Σεπτέμβρη του 1821, στέρησε από την ελληνική επανάσταση μία μεγάλη στρατιωτική φυσιογνωμία. Ωστόσο, ἡ θυσία του αποτέλεσε πηγή έμπνευσης και θάρρους για τούς επαναστατημένους Έλληνες.

Χαρακτηρίζεται και πρωτομάρτυρας της Ελληνικής επανάστασης, καθώς πρώτος έδωσε το παράδειγμα της θυσίας. Θεωρείται ήρωας όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στη Σερβία, τη Ρουμανία και τη Ρωσία.

Σε ομιλία του στην Ακαδημία του Ιασίου είχε αναφέρει: «*Ὁ ἀγωνιστής τήν ἐλευθερία ἤ τήν κερδίζει μαχόμενος ἤ τήν καθαγιάζει πεθαίνοντας*». Είχε τέλος αντάξιο των υψηλών ιδανικών του.

Φέτος έχουμε την επέτειο των 200 χρόνων από την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης. Έχουμε όμως και την συμπλήρωση 200 χρόνων από το ολοκαύτωμα και τη θυσία του Γεωργάκη στη μονή του Σέκου. Ένας λόγος παραπάνω να θυμηθούμε και να τιμήσουμε τον Γεωργάκη Ολύμπιο.